

Guia de l'educació bàsica

Índex

1. [Els vectors del currículum](#)
2. [L'organització dels ensenyaments](#)
3. [La programació competencial](#)
4. [L'avaluació](#)

1. Els vectors del currículum

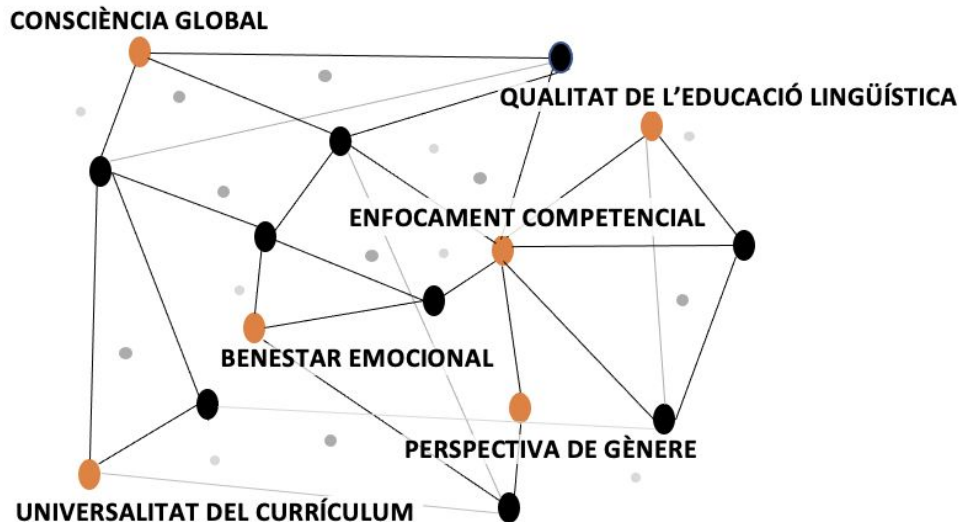
2. L'organització dels ensenyaments

3. La programació competencial

4. L'avaluació

Els vectors del currículum

Els vectors del currículum són aquells elements de caràcter transversal que s'han de tenir presents i han d'articular totes i cadascuna de les decisions relatives al desplegament del currículum.

L'enfocament competencial

La incorporació de la coeducació

La qualitat de l'educació lingüística

L'especial atenció al **benestar emocional**

La **universalitat** del currículum

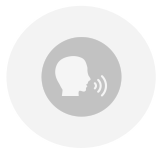

La promoció d'una **ciutadania democràtica, crítica i compromesa** i amb consciència global

L'**enfocament competencial** s'orienta cap a un tipus d'aprenentatge profund i funcional, en què allò que s'aprèn es pot utilitzar en contextos diferents, perdura al llarg del temps i permet resoldre problemes en situacions reals.

La qualitat de l'educació lingüística és clau en tant que proporciona les eines i els recursos necessaris per comprendre la realitat, expressar el pensament, raonar, transmetre el coneixement i una determinada manera de veure i entendre el món, i de relacionar-se amb els altres.

La universalitat del currículum fa possible l'accessibilitat de totes les persones a l'educació, marcant el camí cap a la inclusió efectiva, la igualtat d'oportunitats, l'equitat educativa, la plena participació i l'èxit educatiu.

Algunes idees de com ho podem fer

- Dissenyant contextos d'aprenentatge que demanen a l'alumnat una resposta global, justificada, contextualitzada, raonada i ajustada als reptes que se li plantegin.
- Interrelacionant els coneixements fent-los alhora significatius i adequats a la realitat de cada alumne i de cada context educatiu.
- Implicant l'alumnat en els propis aprenentatges.

L'enfocament competencial que s'orienta cap a un tipus d'aprenentatge profund i funcional, en el que allò que s'aprèn es pot utilitzar en contextos diferents, perdura al llarg del temps i permet resoldre problemes en situacions reals.

La qualitat de l'educació lingüística és clau en tant que proporciona les eines i els recursos necessaris per comprendre la realitat, expressar el pensament, raonar, transmetre el coneixement i compartir una determinada manera de veure i entendre el món, i de relacionar-se amb els altres.

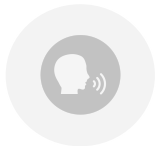
La universalitat del currículum fa possible l'accessibilitat de totes les persones a l'educació, marcant el camí cap a la inclusió efectiva, la igualtat d'oportunitats, l'equitat educativa, la plena participació i l'èxit educatiu.

Algunes idees de com ho podem fer

- Desenvolupant una ètica de la comunicació que se centri en pràctiques comunicatives no discriminatòries.
- Usant la comunicació com un recurs imprescindible per gestionar els conflictes de forma dialogada i prevenir qualsevol tipus de violència.
- Fomentant el respecte per la diversitat lingüística i el desig d'aprendre altres llengües i cultures.
- Promovent l'ús de les llengües per conèixer la realitat, relacionar-nos amb els altres i expressar idees, sentiments i emocions.

L'enfocament competencial que s'orienta cap a un tipus d'aprenentatge profund i funcional, en el que allò que s'aprèn es pot utilitzar en contextos diferents, perdura al llarg del temps i permet resoldre problemes en situacions reals.

La qualitat de l'educació lingüística és clau en tant que proporciona les eines i els recursos necessaris per comprendre la realitat, expressar el pensament, raonar, transmetre el coneixement i una determinada manera de veure i entendre el món, i de relacionar-se amb els altres.

La **universalitat del currículum** fa possible l'accessibilitat de totes les persones a l'educació, marcant el camí cap a la inclusió efectiva, la igualtat d'oportunitats, l'equitat educativa, la plena participació i l'èxit educatiu.

Algunes idees de com ho podem fer

- Incloent la diferència i la singularitat com un dret dels infants i joves portadors d'una identitat pròpia.
- Avaluant com és d'inclusiu el nostre centre.
- Promovent processos per a la transformació inclusiva del centre.
- Prenent decisions per organitzar un centre inclusiu.
- Incorporant el disseny universal per a l'aprenentatge i la personalització dels aprenentatges.

La **incorporació de la coeducació**, en tant que principi rector del sistema educatiu i criteri orientador de l'organització pedagògica dels centres a tots els nivells i modalitats, és cabdal per afavorir el desenvolupament de les persones al marge dels estereotips i rols en funció del sexe, l'orientació sexual, la identitat o l'expressió de gènere.

L'especial atenció al benestar emocional d'infants i joves que abasta tant l'experiència subjectiva de sentir-se bé, en harmonia i amb tranquil·litat, com també l'experiència personal de satisfacció amb si mateix per poder fer front a les dificultats i superar-les en positiu.

La promoció d'una ciutadania democràtica, crítica i compromesa i amb consciència global és clau per compartir mirades, desmuntar prejudicis i afrontar amb garanties els reptes i oportunitats que ofereix el món hiperconnectat i global actual.

Algunes idees de com ho podem fer

- Revisant sabers des d'una perspectiva de gènere per evitar les aproximacions androcèntriques i patriarcals que hi estableixen jerarquies.
- Fomentant l'educació sexual de manera inclusiva i amb un enfocament integral i lliure des del plaer i els drets sexuals i reproductius.
- Programant activitats amb un enfocament coeducador transversal que vagi més enllà d'una actuació puntual.
- Identificant i intervenint en situacions de conflicte vinculades a comportaments sexistes i LGTBI-fòbics que causin violència o discriminació.

La incorporació de la coeducació, en tant que principi rector del sistema educatiu i criteri orientador de l'organització pedagògica dels centres, a tots els nivells i modalitats, és cabdal per afavorir el desenvolupament de les persones al marge dels estereotips i rols en funció del sexe, l'orientació sexual, la identitat o l'expressió de gènere.

L'especial atenció al **benestar emocional** d'infants i joves, que inclou tant l'experiència subjectiva de sentir-se bé, en harmonia i amb tranquil·litat, com també l'experiència personal de satisfacció amb si mateix per poder fer front a les dificultats i superar-les en positiu.

La promoció d'una ciutadania democràtica, crítica i compromesa i amb consciència global és clau per compartir mirades, desmuntar prejudicis i afrontar amb garanties els reptes i oportunitats que ofereix el món hiperconnectat i global actual.

Algunes idees de com ho podem fer

- Contribuint, des del procés d'ensenyament i aprenentatge, al benestar emocional de l'alumnat.
- Tenint en compte el context, les necessitats i les expectatives de l'alumnat.
- Fomentant l'expressió de les emocions des del respecte als altres.
- Valorant l'impacte de les emocions en el procés d'aprenentatge.
- Promovent la participació activa de tot l'alumnat, des de la col·laboració entre iguals.
- Afavorint el desenvolupament de les habilitats de comunicació i d'interrelació.
- Contribuint a la millora de les escoles per tal que esdevinguin espais per a tothom.

La incorporació de la coeducació, en tant que principi rector del sistema educatiu i criteri orientador de l'organització pedagògica dels centres, a tots els nivells i modalitats, és cabdal per afavorir el desenvolupament de les persones al marge dels estereotips i rols en funció del sexe, l'orientació sexual, la identitat o l'expressió de gènere.

L'especial atenció al benestar emocional d'infants i joves que abasta tant l'experiència subjectiva de sentir-se bé, en harmonia i amb tranquil·litat, com també l'experiència personal de satisfacció amb si mateix per poder fer front a les dificultats i superar-les en positiu.

La promoció d'una ciutadania democràtica, crítica i compromesa i amb consciència global és clau per compartir mirades, desmuntar prejudicis i afrontar amb garanties els reptes i les oportunitats que ofereix el món hiperconnectat i global actual.

Algunes idees de com ho podem fer

- Educant persones implicades en la millora del seu entorn des d'una consciència local i global.
- Oferint oportunitats per preparar-se i afrontar els reptes que impliquen els objectius de desenvolupament sostenible (ODS).
- Col·laborant per assolir una societat més justa, democràtica i equitativa.
- Preparant persones per treballar en equip amb respecte i actitud constructiva.

1. Els vectors del currículum
- 2. L'organització dels ensenyaments**
3. La programació competencial
4. L'avaluació

L'organització dels ensenyaments

- Els elements del currículum
- Les hores de gestió autònoma: els projectes globalitzadors, els projectes propis
- Els àmbits
- L'aprenentatge basat en situacions

Els elements del currículum

- Les competències clau
- El perfil competencial de sortida
- Les competències específiques
- Els criteris d'avaluació
- Els sabers
- Les situacions d'aprenentatge
- Relació entre els elements del currículum

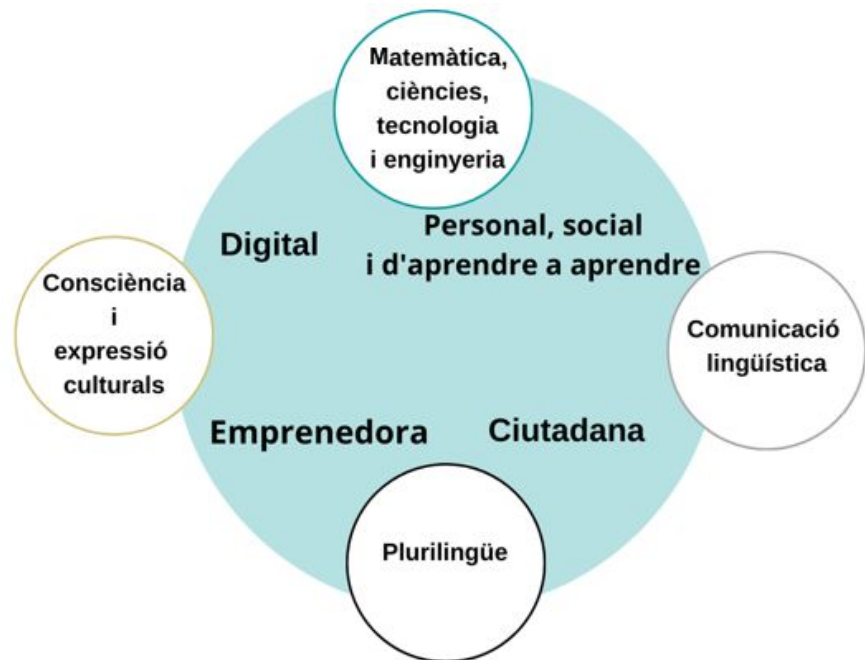
Les competències clau

Les competències són aquells aprenentatges que resulten de l'ús integrat dels diferents sabers (coneixements, procediments o destreses, actituds).

Permeten activar i utilitzar els sabers rellevants per afrontar de manera satisfactòria problemàtiques que apareixen en contextos reals.

Incideixen sobre les capacitats de les persones en funció del nivell d'execució que demanda la problemàtica.

Les competències clau es concreten en els indicadors operatius.

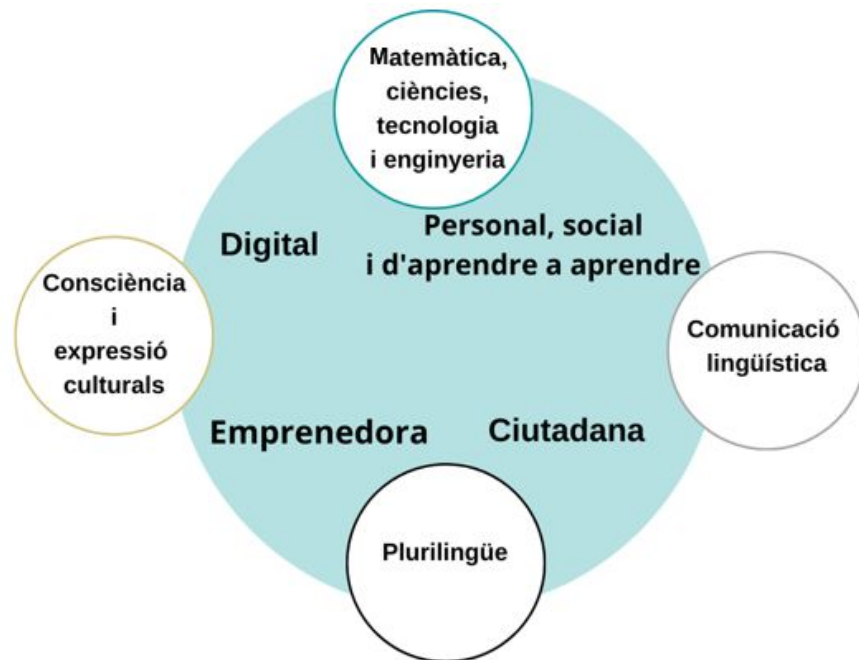

(Competències clau, Consell de la UE 2018)

Les competències clau

De les vuit competències clau n'hi ha quatre de transversals que no són pròpies de cap àrea o matèria, però s'han de tenir en compte i implementar en les programacions de centre i d'aula.

- Competència ciutadana
- Competència emprenedora
- Competència personal, social i d'aprendre a aprendre
- Competència digital

(Competències clau, Consell de la UE 2018)

El perfil competencial de sortida

Què és?

El perfil competencial de sortida de l'alumnat, al final de l'educació bàsica, és l'eina que concreta els principis i les finalitats del sistema educatiu.

Fixa els aprenentatges mínims i les competències que tot l'alumnat ha d'haver assolit en finalitzar l'educació bàsica.

El perfil competencial de sortida inclou les competències clau.

Com es concreta?

El perfil de sortida de l'educació bàsica es concreta en un conjunt d'indicadors operatius de les vuit competències clau. Aquests indicadors són aprenentatges propis de cadascuna de les competències clau que incorporen coneixements, destreses i actituds.

Aquests indicadors constitueixen el marc referencial per a la definició de les competències específiques de cadascuna de les àrees o matèries.

Les competències específiques

Què són?

Les competències específiques de les àrees o matèries són els aprenentatges, tant pel que fa a les capacitats com pel que fa als sabers, que l'alumnat ha de desenvolupar per tal de poder-los fer servir en la seva vida.

Són la síntesi entre les competències clau i els sabers propis de cada àrea o matèria. El seu desenvolupament es produirà en les situacions d'aprenentatge contextualitzades que cada alumne o alumna haurà de resoldre.

Competències clau
Perfil competencial de sortida

Àrea / Matèria

Competències específiques

Vinculades als indicadors de les competències clau i als sabers de les àrees i matèries.

Les competències específiques

Educació en valors cívics i ètics, 3r cicle d'educació primària

Competència específica 3

Interpretar les relacions sistèmiques entre l'individu, la societat i la natura, així com la importància de l'acció local i les seves conseqüències en l'entorn proper, per desenvolupar un paper actiu i conseqüent amb el respecte, la cura i la protecció de les persones i del planeta.

Exemple

Competència específica 3

Interpretar les relacions sistèmiques entre l'individu, la societat i la natura, així com la importància de l'acció local i les seves conseqüències en l'entorn proper, per desenvolupar un paper actiu i conseqüent amb el respecte, la cura i la protecció de les persones i del planeta.

capacitat + **saber/contingut** + **finalitat**
(infinitiu) (substantiu) (per a què ...)

Les competències específiques

Exemples de l'educació bàsica

- **Conèixer i prendre consciència del propi cos**, de les emocions i sentiments propis i aliens, a partir de l'adquisició d'hàbits fonamentats en coneixements científics, per aconseguir el benestar físic i emocional i afavorir la convivència. (**Educació primària**. Medi natural, social i cultural, competència 3)
- **Reflexionar de forma guiada sobre el llenguatge i reconèixer i usar els repertoris lingüístics personals** i a partir de processos de comprensió i producció de textos orals, escrits i multimodals, utilitzant la terminologia elemental adequada per iniciar-se en el desenvolupament de la consciència lingüística i millorar les destreses en la posada en pràctica d'aquests processos. (**Educació primària**. Llengua, competència 9)
- **Utilitzar els recursos expressius com a mitjà de relació, comunicació i integració social** per a l'autoconeixement. (**ESO**, Educació Física, competència 3)
- **Planificar, dissenyar i desenvolupar solucions a problemes tecnològics amb autonomia i actitud creativa**, tot aplicant el procés tecnològic, coneixements interdisciplinaris i treballant de manera ordenada i cooperativa, per resoldre problemes o necessitats de manera eficaç, innovadora i sostenible. (**ESO**, Tecnologia i Digitalització, competència 2)

Els criteris d'avaluació

Què són?

Els criteris d'avaluació són el referent de l'avaluació.

Es vinculen a les competències específiques de les àrees i matèries i indiquen l'assoliment dels aprenentatges de l'alumnat desenvolupats en les diferents situacions d'aprenentatge.

Com es concreten?

A través de la capacitat que l'alumnat ha d'adquirir, el contingut que ha d'aprendre i el context o condicions en què ho ha de fer.

La capacitat és el referent, la intencionalitat última.

El contingut és el que l'alumne o alumna ha d'aprendre i conèixer, i el o la docent ha d'ensenyar, per adquirir la capacitat.

El context és la realitat diversa en què s'ha d'aplicar el contingut.

Els criteris d'avaluació

Educació en valors cívics i ètics, 3r cicle d'educació primària

Criteri d'avaluació 3.2.

Realitzar accions que afavoreixen l'assoliment dels objectius de desenvolupament sostenible a través d'acords i actuacions individuals i col·lectives.

Exemple

Criteri d'avaluació 3.2.

Realitzar accions que afavoreixen l'assoliment dels objectius de desenvolupament sostenible a través d'acords i actuacions individuals i col·lectives.

capacitat + **saber/contingut** + **context**
(infinitiu) (substantiu) (a través ...)

Els criteris d'avaluació

Exemples de l'educació secundària obligatòria

Llengua

- 7.1. Llegir de manera autònoma textos i obres seleccionats en funció dels propis gustos, interessos i necessitats, i deixar constància del progrés del propi itinerari lector i cultural explicant els criteris de selecció de les lectures, les formes d'accés a la cultura literària i l'experiència de lectura.
- 7.2. Compartir l'experiència de lectura en suports diversos, tot relacionant el sentit de l'obra amb la pròpia experiència biogràfica, lectora i cultural.

Filosofia

- 4.1. Distingir les principals preguntes de la filosofia i les diferents respostes filosòfiques a través de la indagació, l'anàlisi i la interpretació de textos filosòfics i altres formes d'expressió cultural.
- 4.2. Desenvolupar una concepció complexa i no dogmàtica dels problemes i qüestions fonamentals i d'actualitat, mitjançant l'anàlisi filosòfica d'aquests.
- 4.3. Desenvolupar una actitud oberta, respectuosa i compromesa amb la resolució de conflictes ètics i polítics a través de l'exposició argumentada i crítica de les idees.

Els sabers

Què són?

Els sabers són els coneixements, destreses, valors i actituds propis d'una àrea o matèria que són necessaris per a l'assoliment de les competències específiques.

Com es concreten?

Els sabers de diferents àrees o matèries poden contribuir a l'assoliment d'una mateixa competència específica.

Des de la globalització dels sabers interpretem la complexitat de la realitat i promovem aprenentatges competencials per tal que l'alumnat pugui connectar-los i posar-los en pràctica en el seu dia a dia.

Els sabers

Educació en valors cívics i ètics, 3r cicle d'educació primària

Saber

Sostenibilitat i ètica ambiental

Identificació de mecanismes i estratègies
per al desenvolupament sostenible a partir
d'actuacions en el context local.

Exemple

Saber

Sostenibilitat i ètica ambiental

Identificació de mecanismes i estratègies per al
desenvolupament sostenible a partir
d'actuacions en el context local.

Acció + **saber/contingut** + **context**
(verb (substantiu) (a través de,
substantivat) a partir de ...)

Les situacions d'aprenentatge

Què són?

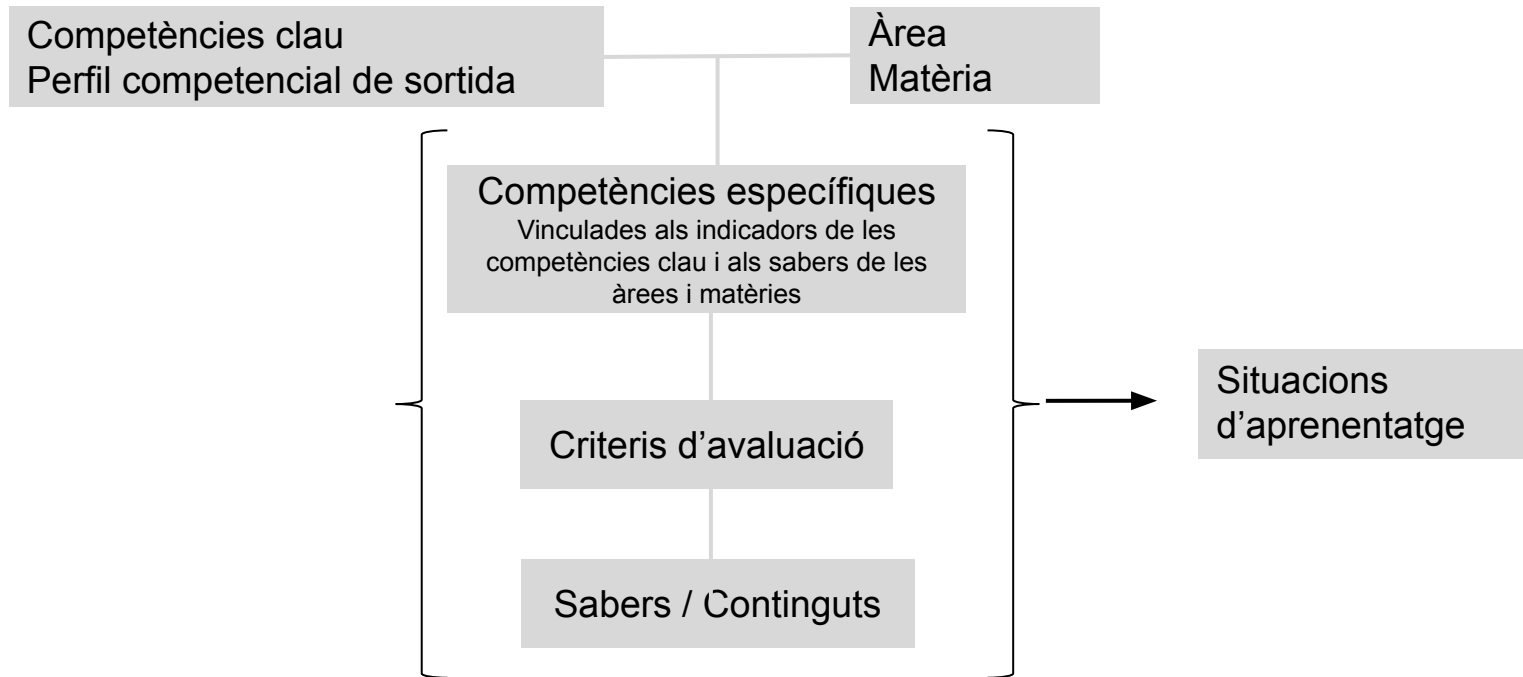
Són els escenaris que l'alumnat es troba a la vida real i que es poden utilitzar per desenvolupar aprenentatges. Impliquen un repte que l'alumnat haurà de resoldre.

Com es concreten?

Plantegen un context concret, una realitat actual, passada o previsible en el futur, en forma de pregunta o problema, en sentit ampli, que cal comprendre, a la qual cal donar resposta o sobre la qual s'ha d'intervenir.

És en resoldre-les que l'alumnat assoleix les competències específiques.

Relació entre els elements del currículum

Les hores de gestió autònoma

Els centres disposen d'hores de gestió autònoma per desenvolupar projectes globalitzadors i contextualitzats de caràcter transversal que tinguin en compte les oportunitats educatives de l'entorn (artístiques, socials, científiques o d'altres).

Etapa	cursos	hores	mitjana anual	mitjana setmanal
Educació primària	1r a 6è	945	157,5	4,5
ESO	1r a 3r	420	140	4
	4t	140	140	4

Les hores de gestió autònoma

Les hores de gestió autònoma també podran dedicar-se a completar un projecte que el centre ja desenvolupa com el projecte lingüístic o de tutoria i orientació, o a resoldre problemàtiques curriculars que el centre tingui plantejades derivades del seu entorn.

- projectes globalitzadors i contextualitzats de caràcter transversal
- projecte que el centre ja desenvolupa
- problemàtiques curriculars que el centre tingui plantejades

Exemple d'organització de la franja de projectes globalitzadors a primària (4,5 h x setmana)

	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
8:30-9:00	Educació física Mestres: Àlex	Anglès Mestres: Silvia	Taller Escoltar, Escriure, Parlar Mestres: Maite, Clàudia	Anglès Mestres: Silvia	Català- Tatum Mestres: Maite i Sandra
9:00-9:30					
9:30-10:00	Lectura: castellà Mestres: Maite	Projectes Mestres: Maite i Silvia	Projectes Mestres: Maite i Silvia	Projectes Mestres: Maite i Silvia	Taller Resolució de Problemes Mestres: Maite i Sandra
10:00-10:30	Projectes Mestres: Maite i Silvia				
10:30-11:00	Orquestra Mestres: EMMCA i Maite	PATI	Orquestra Mestres: EMMCA i Maite	Lectura: anglès Mestres: Maite	Matemàtiques Mestres: Maite, Àlex
11:00-11:30					
11:30-12:00	PATI	Taller Resolució de Problemes Mestres: Maite, Sandra, Clàudia	PATI	PATI	PATI
12:00-12:30	Lectura lliure Mestres: Maite		Càlcul Mental Mestres: Maite	Orquestra Mestres: EMMCA i Sandra	Matemàtiques Mestres: Maite, Àlex i Maria (vetlladora)
12:30-13:00					
13:00-13:30					
13:30-14:00					
15:00-15:30	Taller Escoltar, Llegir i Parlar Mestres: Maite i Maria	Coneixement del Medi Mestres: Maite i Hamid (suport)	Educació física Mestres: Àlex	Castellà Mestres: Arnau i Laura M. (TIS)	Valors Mestres: Maite i Maria (vetlladora)
15:30-16:00					
16:00-16:30					

Els projectes globalitzadors

Alguns exemples de projectes globalitzadors

EP

- La pesta negra: Quin és el procés d'encomanar una malaltia infecciosa? (A partir de la xerrada d'un expert sorgeix l'interès d'estudiar la pesta negra i com va afectar demogràficament al poble). Escola Josep Madrenys
- Com es conserven els aliments? Els microorganismes i els canvis químics. (Parteix dels coneixements previs sobre la conservació dels aliments. El repte és conèixer altres maneres de conservar-los). Escola Tanit
- Com és que la xocolata és un aliment tan apreciat? (S'inicia el treball realitzant bones preguntes que posteriorment encaminarien la seva concreció en temàtiques a investigar en grups d'experts). Escola Cinta Curto
- Com entrenar en condicions d'ingravidesa? (Conèixer les necessitats físiques dels astronautes per tenir una bona salut). Escola Heura
- Per què és important estalviar energia? (A partir de la participació en la "Marató Energètica" l'alumnat va mostrar interès per conèixer més sobre energia). Escola Jungfrau

Els projectes globalitzadors

Alguns exemples de projectes globalitzadors

EP

- Ajudem les tortugues. (Projecte que neix a partir de la visita a una estació biològica per conèixer les tortugues del Delta i per conscienciar la població que es tracta d'una espècie en perill d'extinció). Escola l'Assumpció
- Les plantes, les nostres amigues. (A partir d'un element motivador presentat als grups de cicle mitjà i que va donar peu a una sèrie de preguntes investigables). Escola Frederic Godàs
- Les matemàtiques i l'art. (A partir d'una sessió de jocs matemàtics en què la persona experta explica la següent situació: "Sortim al pati i hi trobem dibuixada una petjada de gegant...". Escola Cèsar August
- RàdioZer. (El projecte s'inicia a partir d'una webquest amb el propòsit de fer un programa de ràdio). ZER Montsià
- Per què els països fan guerres? (A partir de la lectura d'un llibre s'inicia la cerca d'informació per donar resposta). Escola Teresa Miquel i Pàmies

Exemple d'organització de la franja de projectes globalitzadors a l'ESO (4 h x setmana)

La franja de projectes pot incloure opcionalitat mantenint el nombre de grups. En un centre de 2 línies, per exemple:

- opció A, projectes amb **enfocament social i artístic**
- opció B, projectes amb **enfocament científic i tecnològic**

L'alumnat escull una opció **per a tot el curs**.

També és possible que l'opcionalitat sigui de caràcter trimestral. En un centre de 3 línies, per exemple:

- opció A, projectes amb **enfocament social i de servei a les persones**
- opció B, projectes amb **enfocament de recerca a l'entorn**
- opció C, projectes amb **enfocament d'expressió i creació artística**

L'alumnat escull una opció **per a cada trimestre**.

Exemple d'organització de la franja de projectes globalitzadors a l'ESO (4 h x setmana)

1r ESO	dl.	dm.	dc.	dj.	dv.
1a. hora	Matemàtiques	Geografia i Història	Optativa	Llengua Catalana i Literatura	Llengua Estrangera
2a. hora	Llengua Estrangera	Llengua Catalana i Literatura	Tecnologia	Tecnologia	Llengua Castellana i Literatura
esbarjo					
3a. hora	Projecte globalitzador	Projecte globalitzador	Projecte globalitzador	Projecte globalitzador	Matemàtiques
4a. hora	Ed. Física	Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual	Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual	Geografia i Història	Biologia i Geologia
esbarjo					
5a. hora	Llengua Castellana i Literatura	Matemàtiques	Tutoria	Optativa	Llengua Catalana i Literatura
6a. hora	Religió/Activitats	Biologia i Geologia	Llengua Castellana i Literatura	Ed. Física	Geografia i Història

1r ESO	dl.	dm.	dc.	dj.	dv.
1a. hora	Matemàtiques	Geografia i Història	Projecte globalitzador	Llengua Estrangera	Projecte globalitzador
2a. hora	Llengua Estrangera	Llengua Catalana i Literatura	Projecte globalitzador	Llengua Castellana i Literatura	Llengua Castellana i Literatura
esbarjo					
3a. hora	Projecte globalitzador	Optativa	Tecnologia	Llengua Catalana i Literatura	Matemàtiques
4a. hora	Ed. Física	Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual	Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual	Geografia i Història	Biologia i Geologia
esbarjo					
5a. hora	Llengua Castellana i Literatura	Matemàtiques	Tutoria	Optativa	Llengua Catalana i Literatura
6a. hora	Religió/Activitats	Biologia i Geologia	Valors cívics i ètics	Ed. Física	Geografia i Història

Els projectes globalitzadors

Alguns exemples de projectes globalitzadors

ESO

- Fer el seguiment ecològic del riu Congost, vetllar per a la seva conservació i fomentar l'apropament de les persones a l'entorn natural. Institut Antoni Cumella
- Actuem amb cap! (Construir uns capgrossos per incorporar a la comparsa, compondre la música i la coreografia). Institut Voltreganés
- Preparar la fira de matemàtiques per a l'escola d'educació primària. (Imaginem i desenvolupem jocs matemàtics). Institut de Vilamajor
- Organitzar un club de lectura compartit amb el club de lectura del casal d'avis de Gurb sobre l'obra *No-res* de Jane Teller. Institut de Gurb.
- Dissenyar i desenvolupar una guia en línia o una app per seguir l'itinerari del bombardeig de Granollers durant la Guerra Civil destinada a l'alumnat de primària. Institut Antoni Cumella
- Dissenyar i desenvolupar una campanya de difusió de les malalties mentals a la ciutat de Lleida a través del testimoni de persones que les pateixen. Institut Guindàvols
- Dissenyar i desenvolupar una intervenció a Ràdio BTV: la vulneració dels drets dels infants, el risc de les xarxes socials. Institut Quatre Cantons
- Dissenyar i desenvolupar una exposició fotogràfica paral·lela al projecte Finestres de la memòria (recuperació de la memòria visual a l'Eixample). Institut Escola Eixample

Qualificació dels projectes globalitzadors a Esfer@

En cas que el centre, fent ús de les hores de gestió autònoma, dediqui un percentatge de l'horari setmanal a la realització de projectes globalitzadors de caràcter transversal, constaran com una àrea o matèria independent a l'aplicació Esfer@, on s'hauran d'incloure les competències específiques i els criteris d'avaluació corresponents per fer-ne la qualificació.

Els projectes propis

Alguns exemples de projectes propis de centre que poden potenciar-se amb les hores de gestió autònoma

EP

- Dedicar una fracció horària a la cura, el manteniment, l'observació i el seguiment d'alguns espais d'aprenentatge com el jardí, l'hort, l'hotel d'insectes i les menjadores d'ocells.
- Dedicar una fracció horària a desenvolupar projectes de comunicació que requereixin l'expressió oral com a eina de comunicació, per exemple la ràdio escolar.
- Dedicar una fracció horària a l'economia domèstica, resolució de problemes en grups cooperatius...
- Dedicar una fracció horària a un espai de comissions orientades a l'empoderament de l'alumnat en diversos àmbits (comissió de sostenibilitat i escola verda, comissió d'activitats a l'hora d'esbarjo...).
- Dedicar una fracció horària a organitzar campanyes a l'escola i el barri: donació de sang, recollida de roba en bon estat, intercanvi de llibres...
- Dedicar una fracció horària a l'ampliació de tallers per donar resposta a diferents necessitats: educació postural, tècniques de relaxació...

Els projectes propis

Alguns exemples de projectes propis de centre que poden potenciar-se amb les hores de gestió autònoma

ESO

- Dedicar una fracció horària a incrementar les hores de tutoria i d'orientació a 4t d'ESO en el context del projecte d'orientació acadèmica i professional.
- Dedicar una fracció horària a desenvolupar projectes de comunicació que requereixin l'expressió oral i escrita per tal d'aprofundir en el projecte lingüístic del centre (a qualsevol curs).
- Dedicar una fracció horària a desplegar el projecte de convivència a partir d'un seguit d'activitats fonamentades en l'estudi de casos i orientades al desenvolupament de les competències socials (a qualsevol curs).
- Dedicar una fracció horària a un espai de comissions orientades a l'empoderament de l'alumnat en diversos àmbits -comissió de gènere, comissió de sostenibilitat, comissió de projecció i manteniment d'espais, comissió d'activitats a l'hora d'esbarjo...- (a qualsevol curs).
- Organitzar el servei comunitari íntegrament en horari lectiu fent ús de les hores de gestió autònoma (tercer o quart d'ESO).
- Potenciar l'oferta optativa (a qualsevol curs).

Els àmbits

Què són?

Els centres poden establir àmbits, que són organitzacions didàctiques que es constitueixen agrupant les àrees o matèries que es considerin per a la seva impartició integrada.

Els àmbits, si s'estableixen, tenen una durada anual i poden ser impartits per un equip de docents o per un sol docent.

Com s'organitzen?

Un àmbit pot ser impartit per un únic docent o per un equip de docents.

Les competències específiques i els sabers associats es mobilitzaran treballant de forma interdisciplinària o transdisciplinària.

Els àmbits es poden programar per situacions d'aprenentatge.

Exemple d'organització d'horari amb franja de projectes globalitzadors i franja d'àmbits

1r ESO	dl.	dm.	dc.	dj.	dv.
1a. hora	Matemàtiques	Geografia i Història	Optativa	Llengua Catalana i Literatura	Llengua Estrangera
2a. hora	Llengua Estrangera	Llengua Catalana i Literatura	Tecnologia	Tecnologia	Llengua Castellana i Literatura
esbarjo					
3a. hora	Projecte globalitzador	Projecte globalitzador	Projecte globalitzador	Projecte globalitzador	Matemàtiques
4a. hora	Ed. Física	Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual	Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual	Geografia i Història	Biologia i Geologia
esbarjo					
5a. hora	Llengua Castellana i Literatura	Matemàtiques	Tutoria	Optativa	Llengua Catalana i Literatura
6a. hora	Religió/Activitats	Biologia i Geologia	Llengua Castellana i Literatura	Ed. Física	Geografia i Història

àmbit científic-matemàtic-social-lingüístic

Exemple d'àmbit (Interdisciplinari)

Curs: 1r d'ESO

Matèries: Llengua Catalana i Literatura, Matemàtiques, Biologia i Geologia, Ciències Socials.

Eix temàtic: Investigant el bosc

Into the woods	El batec del bosc	Investiguem	Bombers i meteoròlegs	Quant pesen les fulles ...?
				
<p>La pel·lícula Els contes Textos narratius Els simbolismes</p> <p>El conte de por PRODUCCIÓ</p>	<p>La pel·lícula La vida animal La cadena tròfica El cicle anual Rastres d'animals Estada camp d'aprenentatge</p> <p>Els animals (experts) RECERCA</p>	<p><i>Quina és la teva recerca?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Quins arbres hi ha al voltant de l'institut? • Cóm són les fulles dels arbres del Parc Central? • En quines condicions germinen les llavors de soja? • Què mengem de les plantes? 	<p>Hi ha relació entre el clima i els incendis? Bombers i meteoròlegs Clima mediterrani Climograma Treballar amb dades: - dades meteorològiques - dades incendis Full de càlcul</p>	<p>Resolució de problemes :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Quant pesen les fulles dels arbres de la fotografia? Àrees, quadrícula Proporció 2. Quantes persones a la manifestació? PROBLEMA
<p>SEQÜÈNCIA DIDÀCTICA + PRODUCCIÓ</p>	<p>SEQÜÈNCIA DIDÀCTICA + RECERCA</p>	<p>INVESTIGACIÓ</p>	<p>PROBLEMA</p>	<p>SEQÜÈNCIA PROBLEMA</p>
<p>Llengua Catalana i Literatura</p>	<p>Biologia i Geologia</p>		<p>Ciències Socials: Geografia i Història</p>	<p>Matemàtiques</p>

Exemple d'organització d'horari amb franja de projectes globalitzadors i franja d'àmbits

1r ESO	dl.	dm.	dc.	dj.	dv.
1a. hora	Matemàtiques	Geografia i Història	Projecte globalitzador	Llengua Estrangera	Projecte globalitzador
2a. hora	Llengua Estrangera	Llengua Catalana i Literatura	Projecte globalitzador	Tecnologia	Llengua Castellana i Literatura
esbarjo					
3a. hora	Projecte globalitzador	Optativa	Tecnologia	Llengua Catalana i Literatura	Matemàtiques
4a. hora	Ed. Física	Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual	Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual	Geografia i Història	Biologia i Geologia
esbarjo					
5a. hora	Llengua Castellana i Literatura	Matemàtiques	Tutoria	Optativa	Llengua Catalana i Literatura
6a. hora	Religió/Activitats	Biologia i Geologia	Llengua Castellana i Literatura	Ed. Física	Geografia i Història

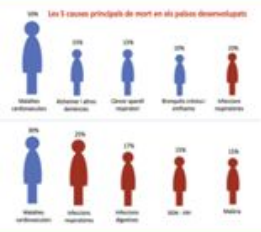

àmbit social-científic-tecnològic-visual

Exemple d'àmbit (Interdisciplinari)

Curs: 1r d'ESO

Matèries: Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual, Ciències Socials, Matemàtiques, Biologia i Geologia.

Eix temàtic: La pobresa

Això és el que hi ha...	The Miniature Earth Project	De què es mor la gent al món?	Camí a l'escola
			
<p>Hi ha pobresa o hi ha pobreses? Però què és la pobresa? On és? Hi ha pobresa entre nosaltres</p> <p>CLIP DE VÍDEO (MANS UNIDES)</p>	<p>El món està desenvolupat? Com es mesura? Què tinc? Què tens? Què té?... Fem números</p> <p>INFOGRAFIA DADES</p>	<p>Hi ha malalties de rics i malalties de pobres? També són classistes les malalties? Per què?</p> <p>INFOGRAFIA DADES</p>	<p>Objectius de desenvolupament sostenible. Per què?</p> <p>La nostra exposició</p> <p>EXPOSICIÓ</p>
<p>MINIPROJECTE CLIP DE VÍDEO</p>	<p>MINIPROJECTE INFOGRAFIA DADES</p>	<p>MINIPROJECTE INFOGRAFIA DADES</p>	<p>MINIPROJECTE CARTA ALS PROTAGONISTES + EXPOSICIÓ</p>
<p>Ciències Socials: Geografia i Història</p>	<p>Matemàtiques</p>	<p>Biologia i Geologia</p>	<p>Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual</p>

Guia de l'educació bàsica

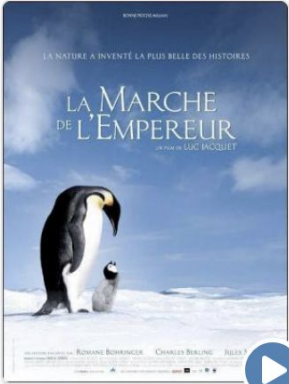

L'organització dels ensenyaments: els àmbits

Exemple d'àmbit (Interdisciplinari)

Curs: 2n d'ESO

Matèries: Ciències Socials, Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual, Biologia i Geologia, Tecnologia i Digitalització.

Eix temàtic: Un viatge a l'Antàrtida

El viatge de l'emperador	El continent	La xarxa tròfica	El clima	Les bases antàrtiques
 <p>La pel·lícula <u>Dibuixa, descriu i exposa:</u> Com és el teu pingüí emperador? <u>Relat: Un dia a l'Antàrtida</u></p>	 <p>Continents i oceans L'Antàrtida: característiques L'Àrtic i l'Antàrtida: contrastos El gel continental, el gel marí Continent polsant</p> <p>Maqueta + mapes EXPOSICIÓ</p>	 <p>Preses i depredadors Tot ve del mar El krill Balenes i baleners La xarxa tròfica i els humans Trio el meu animal.</p> <p>Fauna de l'Antàrtida PÒSTER</p>	 <p>Dies i nits..., de 24 hores El Sol i la Terra Latitud i longitud El clima polar Hivern i estiu Canvis a l'Antàrtida</p> <p>Escalfament global INVESTIGACIÓ</p>	 <p>Amundsen i Scott Expedicions històriques Estudi de mapes Les bases antàrtiques El tractat antàrtic</p> <p>El <i>padlet</i> de les bases PADLET</p>
<p>PRODUCCIÓ</p>	<p>PROJECTE EXPOSICIÓ</p>	<p>PRODUCCIÓ</p>	<p>INVESTIGACIÓ</p>	<p>PROJECTE COL-LABORATIU</p>
<p>Llengua Catalana i Literatura</p>	<p>Biologia i Geologia</p>		<p>Ciències Socials</p>	

Exemple d'àmbit (Transdisciplinari)

Curs: 2n d'ESO

Matèries: Ciències Socials, Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual, Llengua Catalana i Literatura.

Eix temàtic: Muntem una exposició

ANEM AL MUSEU

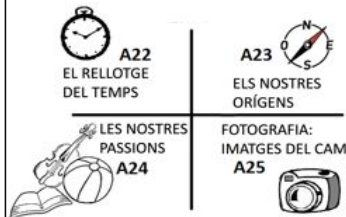
Què hem vist?
Quins elements
identifiquem en una
exposició?
Què ens ha cridat l'atenció?

Què ens ha transmès?

Visitem una altra exposició?
(amb una mirada diferent)

Muntem una exposició?

El tema
La narrativa
Els àmbits
Els objectes, el diàleg
La documentació
L'organització i disposició
La informació
La difusió
La inauguració

Ciències Socials, Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual, Llengua Catalana i Literatura

Difusió de l'exposició

Inauguració de l'exposició

Acte públic amb famílies

Interacció amb el públic

Els museus

Conèixer l'art. Manifestacions

El patrimoni. Tipus de patrimoni. Valor

Exemple d'organització d'horari amb franja de projectes globalitzadors i franja de 2 àmbits

1r ESO	dl.	dm.	dc.	dj.	dv.
1a. hora	Matemàtiques	Geografia i Història	Projecte globalitzador	Llengua Estrangera	Projecte globalitzador
2a. hora	Llengua Estrangera	Llengua Catalana i Literatura	Projecte globalitzador	Tecnologia	Llengua Castellana i Literatura
esbarjo					
3a. hora	Projecte globalitzador	Optativa	Tecnologia	Llengua Catalana i Literatura	Matemàtiques
4a. hora	Ed. Física	Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual	Ed. Plàstica, Visual i Audiovisual	Geografia i Història	Biologia i Geologia
esbarjo					
5a. hora	Llengua Castellana i Literatura	Matemàtiques	Tutoria	Optativa	Llengua Catalana i Literatura
6a. hora	Religió/Activitats	Biologia i Geologia	Llengua Castellana i Literatura	Ed. Física	Geografia i Història

 àmbit social-lingüístic (català)

 àmbit científic-matemàtic-visual

L'aprenentatge basat en situacions

Què és?

L'aprenentatge basat en situacions promou l'estudi dels processos i dels fenòmens com a entitats completes, en la seva globalitat i en el seu context real, i es prioritzen aquelles inquietuds derivades de l'experiència.

Situa l'alumnat en una posició activa respecte del seu propi aprenentatge.

Com es concreta?

Partint d'un tema d'interès, d'una problemàtica social o de l'entorn proper, d'una observació de fenòmens o d'una controvèrsia d'un fet, entre altres.

Promovent que l'aprenent raoni, imagini, planifiqui, explori, investigui, gestioni recursos, treballi de forma col·laborativa, avaluï i comuniqui els seus aprenentatges, afrontant reptes complexos i significatius.

L'aprenentatge basat en situacions

Tema d'interès plantejat per l'alumnat

Observació d'un fenomen

Polèmica o controvèrsia entorn d'un fet

Informació que crida l'atenció de la ciutadania

Problemàtica que afecta la societat o l'entorn de l'alumnat

Pregunta sobre un element de la realitat

Recerca a partir d'un element investigable

Necessitat plantejada per un agent extern

Dilema que cal comprendre

Manifestació creativa o artística

L'aprenentatge basat en situacions

Alguns exemples de situacions per a l'educació bàsica

- L'impacte de les forces naturals (inundacions, terratrèmols, huracans, erupcions volcàniques...).
- La publicitat als mitjans de comunicació, valors i models que transmet.
- La pantalla com a finestra al món: l'ús i l'abús de la tecnologia.
- La distribució de les cures familiars.
- La gent gran a la nostra societat.
- Les falses notícies a les xarxes.
- La importància de la comunicació escrita.
- Les malalties arreu del món.
- La destrucció de les platges.
- La despesa militar enfront de la cultura de la pau

L'aprenentatge basat en situacions

Alguns exemples de situacions per a l'educació bàsica

- La construcció d'un abocador a la comarca.
- Els incendis de quarta generació.
- Les migracions al llarg del temps.
- La invisibilització de les dones al llarg de la història.
- Les dietes trencadores que prometen meravelles.
- Les espècies invasores a l'entorn proper.
- Un concurs d'idees per millorar els espais de la ciutat o del poble.
- La identificació de l'art que ens envolta.
- La col·laboració amb entitats del barri.
- La modificació de la postura corporal durant la vida.
- ...

1. Els vectors del currículum
2. L'organització dels ensenyaments
- 3. La programació competencial**
4. L'avaluació

La programació competencial

La programació s'ha d'entendre com la concreció de les intencions educatives: aprenentatges que s'han de promoure, metodologia escollida, estratègies i instruments d'avaluació dissenyats, atenció educativa inclusiva...

La programació competencial, fruit de la reflexió pedagògica de l'equip docent, ha de formar part de la documentació del centre i ha de ser un instrument flexible, obert, en construcció, revisió i millora constants.

La programació competencial

Què implica?

- Els vectors com a punt de partida de les decisions de l'equip docent.
- Incloure els elements del currículum: competències específiques i transversals, criteris d'avaluació, sabers i situacions d'aprenentatge.
- Les situacions d'aprenentatge com a escenaris per afavorir aprenentatges amb sentit.
- La coordinació entre els i les docents.
- Tenir en compte les diferents maneres d'aprendre dels alumnes (variabilitat en l'aprenentatge).

Com ho fem?

- Reflexionant i prenent decisions de manera consensuada.
- Considerant les capacitats i els coneixements previs dels alumnes i adaptant el procés d'ensenyament a través de mesures i suports d'atenció educativa.
- Definint uns objectius d'aprenentatge funcionals i significatius que promoguin el desenvolupament de les competències.
- Dissenyant situacions d'aprenentatge contextualitzades.
- Seleccionant estratègies i instruments d'avaluació per obtenir informació i ajustar la programació a l'alumnat.

La programació competencial

La programació a l'educació bàsica implica la presa de decisions en tres moments:

- A. La programació d'àrea o matèria per a tota l'etapa.
- B. La programació d'àrea, matèria o àmbit per a un curs a partir de les situacions d'aprenentatge.
- C. La programació de les unitats didàctiques o projectes.

La programació de les unitats didàctiques o projectes

Elements de la programació

- Centre, curs i grup classe
- Àrea o àrees, matèria o àmbit
- Unitat didàctica o projecte
- Descripció de la UD o projecte
- Competències específiques i transversals
- Criteris, instruments i indicadors d'avaluació
- Sabers
- Situacions d'aprenentatge
- Temporització
- Estratègies metodològiques i gestió d'aula
- Mesures i suports d'atenció educació inclusiva
- Materials i recursos didàctics
- Altres

1. Els vectors del currículum
2. L'organització dels ensenyaments
3. La programació competencial
4. **L'avaluació**

L'avaluació

L'avaluació ha de facilitar la millora dels aprenentatges de tot l'alumnat. Per aquest motiu, ha de ser global, contínua i formativa.

Comporta:

- **La regulació dels aprenentatges per part dels docents i de l'alumnat**
  - Identificant i comprenent els motius dels encerts, les dificultats i els errors.
  - Prenent decisions de millora per continuar aprenent.
- **La comprovació del que s'ha après i la qualificació dels resultats d'un procés d'aprenentatge**
  - Partint dels criteris d'avaluació prioritzats.
  - Valorant el nivell d'assoliment de les competències específiques i transversals.

L'avaluació

Què implica?

- Desenvolupar en l'alumnat la capacitat d'autoregular-se.
- Facilitar la personalització dels aprenentatges.
- Posar el focus en el procés i no només en els resultats.
- Utilitzar una diversitat d'estratègies i instruments d'avaluació.
- Recollir evidències i entendre l'error com a oportunitat per continuar aprenent.
- Avaluar a partir d'activitats contextualitzades i de diferent complexitat.

Com ho fem?

- Participant tots els docents que intervenen en un grup i compartint informació per prendre decisions i atendre les necessitats educatives de tot l'alumnat.
- Valorant els avenços personals de l'alumnat tenint en compte el seu punt de partida.
- Compartint amb l'alumnat els objectius i els criteris d'avaluació, garantint temps per a la reflexió i el *feedback* constructiu.
- Comunicant els resultats de manera qualitativa, oferint bastides i orientacions concretes i útils.
- Promovent l'ús i l'elaboració de recursos, materials didàctics i instruments d'avaluació que afavoreixin la implicació i el compromís de l'alumnat.

L'avaluació

Com es concreta?

- El centre ha d'afavorir la participació de les famílies en el procés d'avaluació dels seus fills i filles.
- Per facilitar la comunicació amb les famílies
- Cada centre ha d'elaborar un model propi d'informe d'avaluació de naturalesa qualitativa, per tal d'informar les famílies sobre l'evolució escolar de l'alumne.
- per mitjà d'informes qualitius escrits, entrevistes individuals, reunions col·lectives i altres mitjans que consideri oportuns.
- En les sessions d'avaluació del tercer cicle de l'educació primària i en tots els cursos de l'educació secundària obligatòria s'haurà d'escoltar la veu de l'alumnat i fer-ne un recull a l'informe.

Per tal de facilitar l'exercici del dret i el deure de les famílies a participar en el procés educatiu dels seus fills i filles, el centre ha d'informar a les famílies o tutors legals de l'alumne de la seva evolució escolar després de cada sessió d'avaluació. S'ha de garantir, com a mínim, una entrevista individual a l'inici de l'escolaritat en cada etapa educativa, una altra al llarg de cada curs, i una reunió col·lectiva a l'inici de cadascun dels cursos.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
**Direcció General d'Innovació,
Digitalització i Currículum**

gencat.cat

